

עתיד ← לחינוך

התכנית הלאומית לשיקום מערכת החינוך בישראל

התשובה לשאלה האם ואיך מדינת ישראל תוכל להשתקם ולהיוולד שוב מחדש - מתחילה במערכת החינוך: בגיל הרך, בגן, בכיתה, ברצון להתכנס סביב עולם ערכי וסיפור משותף, וביכולת להעניק לדורות הבאים את הכלים והמיזמנויות לחיים ולשגשוג במדינה ציונית, יהודית, דמוקרטית, ליברלית, בטוחה ומתקדמת.

'יש עתיד' תדרוש להחזיק בתיק החינוך גם בממשלה הקרובה – וגם באלו שאחריה.

"חלונות חדרי כיתה תמיד פונים אל העתיד"
(יהודה עמיחי)

יש עתיד

בראשות יאיר לפיד

1. החינוך הממלכתי חוזר להרים את הראש שוויון בחינוך: גם הזרם הגדול בישראל יקבל את העצמאות והמשאבים לחנך למדע, ציונות, יהדות ודמוקרטיה – בדרכו.

כל הילדים במערכת החינוך צריכים להיות שווים, אבל במשך שנים ארוכות התפתחו עיוותים שגרמו לכך שחלק יקבלו יותר, וחלק יקבלו פחות. למשל, נתוני משרד החינוך מצביעים על כך שהתקציב שמשקיעה המדינה בתלמיד תיכון דתי – גבוה ב-26% מזה המושקע בתלמיד מסורתי או חילוני, וב-37% מזה המושקע בתלמיד ערבי. הילדים של החינוך הממלכתי – נשארו מאחור, נפלו בין הכיסאות, ונשארו חשופים להשפעות אידיאולוגיות של גורמים פוליטיים קיצוניים. לא עוד. בתי הספר הממלכתיים יזכו לתקציבים שווים לאלה של החינוך הממלכתי-דתי, ולאנשים כמו אבי מעוז – לא תהיה יותר דריסת רגל במערכת החינוך הממלכתית.

בתי הספר הממלכתיים יחנכו בראש מורם לערכים דמוקרטיים, ציוניים ויהודיים, ויתמחו בלימודי יצירה ומדע. יש לנו עגלה מלאה – שנשכחה והוזנחה, ואין סיבה שהילדים שלנו לא יזכו להכיר אותה מחדש, ולהתחנך לאורה. נעשה עבור התלמידים במוסדות הממלכתיים – את מה שזרמים אחרים כבר עשו מזמן למען עצמם. המטרה היא לא לקחת למי שקיבל עד היום יותר, אלא – לתת יותר למי שעד היום קיבלו פחות.

יש עתיד' תדאג לשוויון והוגנות בתקציבים ולתנאי לימוד ראויים במוסדות הממלכתיים:

- **תוספת מיידית של מיליארדי ש"ח:** תוספת תקציבית למוסדות החינוך הממלכתיים, לצורך יישור קו ויצירת שוויון אמיתי בתקציבים, בתנאים ובשעות כמו בחינוך הממלכתי-דתי.
- **חומת מגן ערכית – המועצה לחינוך ממלכתי:** נקים ונעגן סטטוטורית מועצה לחינוך ממלכתי. לא עוד ואקום ערכי המזמין השפעות חיצוניות, אלא – ובדומה למועצת החמ"ד (חינוך ממלכתי דתי) – מועצה עם אנשי רוח ומקצוע, שתגבש פדגוגיה ושפה חינוכית ארוכת-טווח, שתשמש בתור שומר-סף ערכי למוסדות החינוך הממלכתי, ותעזור לוודא שבמוסדות הממלכתיים ילמדו מדע, דמוקרטיה, ציונות ויהדות – בדרך שלנו. מועצה זו תפעל לצד מועצות זרמיות אחרות, ותחת מועצה לאומית לחינוך בה יעסקו בתכנית הלימודים המשותפת לכלל מוסדות החינוך בישראל.
- **מינהל החינוך הממלכתי:** נקים את התשתית המינהלית של המוסדות הממלכתיים – מינהל במשרד החינוך, שיהיה כפוף לשרה, אבל יתנהל באוטונומיה – בדומה למינהל החינוך הממלכתי-דתי.
- **חינוך לדמוקרטיה:** נתקצב ונעצים את ארגוני החברה האזרחית שבמסגרות הפורמאליות והבלתי-פורמאליות – עוסקים בחינוך לדמוקרטיה ויהדות ליברלית.
- **לצמצום הפערים במערכת החינוך הערבית –** נפעל באמצעות תכנית חומש המשכית לתכנית 550.

2. תכנית ההתחברות: החינוך החרדי מתחבר ללימודי ליבה ולחברה הישראלית אחרי עשורים של אוטונומיה, מערכת החינוך החרדית חייבת להיות חלק מהממלכה. הציבור המשרת ומשלם המסים – יפסיק לממן חינוך להשתמטות ולחוסר השתלבות בשוק התעסוקה.

המגזר החרדי מכפיל את גודלו כל 20-15 שנה, והחינוך החרדי מהווה כבר היום מעל ל-20% מכלל תלמידי ישראל, כ-26% מילדי הגן, וכ-34% מילדי הגן היהודים. המוסדות החרדיים השונים שאינם תחת הזרם הממלכתי-חרדי (בו לומדים לימודי ליבה מלאים) – מסלילים את בוגריהם לעוני מחפיר, ולא מספקים להם את הכלים והמיומנויות הבסיסיים לחיים יצרניים, נשיאה בנטל החובות האזרחיים והביטחוניים, והשתלבות בחברה. חיבור המוסדות החרדיים אל החינוך הממלכתי – הוא צו 8 להצלת המדינה. לא נוכל יותר להרשות לעצמנו לממן מוסדות שמחנכים ופועלים נגד המדינה, ומכבידים עלינו את נטל השירות והמסים.

במערכת החינוך הישראלית יש כ-2,550,000 תלמידים, מהם כ-550,000 לומדים בחינוך החרדי. אין לנו זמן לשינויים איטיים. 'יש עתיד' הקימה בשנת 2013 את הזרם הממלכתי-חרדי. מאז, הזרם הזה אמנם צומח משנה לשנה והגיע ל-8% מכלל הילדים החרדיים בגילאי בית-ספר יסודי, אבל הקצב פשוט לא מספיק מהיר – ולמדינת ישראל אין את הפריבילגיה להמשיך ולחכות. אנחנו נמצאים בנקודת הכרעה היסטורית, בה המשמעות של "עסקים כרגיל" והשארית האוטונומיה החרדית בחינוך על כנה – למעשה תוביל להאצת תהליכים שמאיימים על עצם היכולת לקיים כאן מדינה מתפקדת, וקל וחומר – לקיים כאן מדינה משגשגת. יש צורך קיומי ללכת למהלך גורף שיסיט את ישראל מידידת ממסלול ההתנסקות הביטחוני-כלכלי-חברתי עליו אנחנו נמצאים, הכולל את הקרסת הביטוח הלאומי ומדינת הרווחה, תוך הכבדת נטל השירות והמסים על ציבור ממלכתי הולך ומצטמצם. לא מדובר על איזו תח-זית תיאורטית – אלא מסלול ידוע וברור, שמעידים עליו כל הנתונים הדמוגרפיים והתקציביים. אין עוד אף מדינה בעולם חוץ מישראל – שממנת מערכת חינוך שפועלת נגדה, וגם אנחנו חייבים להפסיק עם זה לפני שיהיה מאוחר מדי.

הכנסת המוסדות החרדיים אל החינוך הממלכתי לא נועדה לחסוך בהוצאות על הילדים החרדיים. להיפך. אם היום אנחנו משקיעים כ-17,000 ש"ח בשנה בכל תלמיד חרדי, אז כשהוא יהיה בחינוך הממלכתי-חרדי – אנחנו נשקיע בו כ-27,000 ש"ח בשנה, כמו בילד בחינוך הממלכתי. כרגע המדינה מעבירה כל שנה כ-4.5 מיליארד ש"ח למוסדות חינוך חרדיים שאינם מלמדים ליבה. אנחנו מציעים להכפיל ואף יותר את הסכום הזה – אבל נתנה זאת בחינוך ממלכתי שייתן לילד החרדי את הכלים הנדרשים. לא רק במתמטיקה, אנגלית ומדעים – אלא גם באזרחות. נעניק לכל בוגרי החינוך החרדי-ממלכתי את המיומנויות שיאפשרו להם להשתלב במדינת ישראל באופן מלא – בשירות בצבא ובשוק התעסוקה – בלי שייאלצו לוותר על מיליגרם של אמונה.

2. תכנית ההתחברות:

החינוך החרדי מתחבר ללימודי ליבה ולחברה הישראלית

- או 100% ליבה – או 0% מימון: הפסקה מוחלטת של מימון ציבורי למוסדות חרדיים שאינם בזרם הממלכתי-חרדי. בלי חריגים ובלי תירוצים. מוסדות חרדיים גבוהים – יקבלו מימון רק במודל של ישיבות תיכוניות המגישות למבחני הבגרות ולאחר מכן ישיבות הסדר שמתוכנן מתגייסים לצה"ל, בדומה לציונות הדתית. תילקח בחשבון מכסת "עילויים" ביחס דומה למכסת ה-400 שנקבעה בימיו של דוד בן גוריון. הפסקת התקצוב תחול על תלמידים חדשים שנכנסים בכל שנה למערכת החינוך החרדית בשלביה השונים (גן, יסודי, ישיבה), במטרה שתוך 4 שנים – כ-70% מהתלמידים בחינוך החרדי – ילמדו במוסדות של הזרם הממלכתי-חרדי, ותוך 8 שנים – הנתון כבר יהיה 100%.
- נבטל את מעמד רשתות החינוך המפלגתיות, ונפתח לילד החרדי אופק של שירות ופרנסה: ניוצר מסלול מהיר ואטרקטיבי למוסדות חרדיים שייכנסו אל הזרם הממלכתי, נקים מוסדות גם לגילאי תיכון וישיבה, ונחייב את הרשויות המקומיות על-פי חוק להציע רצף חינוכי-ממלכתי מהגן ועד הגיוס. נאפשר לצעירים החרדים את העתיד שההורים שלהם רוצים עבורם – אבל העסקנים של המגזר חוסמים.
- נגבש תכניות להשלמת הצעדים הנדרשים לחיבור החינוך החרדי לחינוך הממלכתי: תכנית בינוי רב-שנתית להקמת מוסדות חדשים או המרת מוסדות קיימים, לצד הרחבה של תכניות להכשרת מנהלים, השלמת תארים אקדמאיים למורים והכשרתם ללימוד מקצועות הליבה.

3. החינוך בישראל יהיה הטוב ביותר בעולם לצד הביטחון, חינוך הוא התשתית הלאומית החשובה ביותר. את סכומי הכסף האדירים המושקעים במערכת החינוכית – ננתב באופן חכם ואפקטיבי לאן שצריך ולאיפה שחשוב, כדי לתת מענה לבעיות היסוד בתחום.

תקציב החינוך בישראל גדל ביותר מ-450% מאז שנת 2000, וההשקעה הממוצעת פר-תלמיד גדלה בכ-60% תוך עשור (2014-2024). ובכל זאת, לא רק שאין שיפור או אפילו יציבות בתוצאות – אלא התדרדרות. למעשה, ישראל היא המדינה עם שיעור הצניחה הכי חד מבין כל מדינות ה-OECD בכל הקשור לממוצע הישגי התלמידים במתמטיקה ומדעים. את הפער העצום הזה בין רמת ההשקעה ובין התוצאות המתדרדרות – קשה לנתק ממשבר כוח האדם בצוותי החינוך וההוראה, ומהמבנה הריכוזי-מדי של המערכת.

אנחנו נביא לחינוך כ-10 מיליארד ש"ח תוספתיים ייעודיים – לצורך תכנית לאומית לצמצום הפער הכמותי והפער האיכותי שיש כיום בהוראה:

א. הוראה כמקצוע נחשק ומוערך, ופתרון משבר כוח האדם בחינוך.

לפי סקר TALIS, ישראל נמצאת במקום ה-51 מתוך 55 מדינות בכל הנוגע לחומרת המחסור בכוח אדם בחינוך. בכחצית מחטיבות הביניים בישראל דווח על מחסור שפגע ביכולתו של בית הספר להעניק הוראה איכותית, נתון גבוה יותר מפי 2 מאשר הממוצע במדינות ה-OECD. הוראה הפכה למקצוע כפוי-טובה, עם תנאים שמקשים מאוד להגיע להישגים עם התלמידים. מדי שנה ניתן לראות נטישה המונית של מורות ומורים שהחליטו לוותר על ההוראה ולחפש תעסוקה אחרת. המחסור האדיר במורות ומורים מוביל לביטולי שיעורים, ולכיתות גדולות ורוויות אלימות וחרמות. תשאלו כל מורה או מנהלת – והן יגידו: מערכת החינוך בישראל היא היום מערכת בקריסה. אין לנו ברירה אחרת, מלבד – להחזיר את מקצוע ההוראה לימיו היפים, כדי להציל את מערכת החינוך.

• **הביקוש למקצוע: איך נגרום לאנשים לעמוד בתור כדי להיות מורים? לחנך או ללמד כיתה במציאות הנוכחית – זה השיא של הציונות ושל אהבת ישראל. בהתאם – צוותי החינוך וההוראה יקבלו את מלוא התמיכה, האמון והתנאים כדי להצליח. קודם כל גיבוי מלמעלה!**

• **נעלה את השכר של המורות והמורים, ונשפר את תנאי ההוראה.** במקום לקצץ למנהלות ולמורות את הכנפיים – נייצר את האפשרות להמריא ולהביא תוצאות: פחות תלמידים בכיתה, יותר יחס אישי ומקום לערכים, וצמצום שעות הוראה פרונטאליות לטובת הכנה והשתלמויות, ועידוד צורות למידה אחרות. נייצר סביבת עבודה אטרקטיבית ומתגמלת, עם סיפוק ערכי וגיבוי מערכתי. נקים תכניות הכשרה איכותיות, נעניק לצוותי ההוראה יותר אחריות ואוטונומיה, ונייצר להם מרחב בטוח מול ההורים ומול הפוליטיקאים.

• **הקטנת גודל הכיתות –** לממוצע של כ-20 תלמידים בכיתה: מהלך הדרגתי שיקרין גם על היכולת להביא ולהשאיר יותר עובדים במקצוע ההוראה, וגם כמובן יאפשר להגיע להישגים טובים יותר עם התלמידים, ולהפחית משמעותית את בעיות האלימות והחרמות בכיתה. נשלב במוסדות חינוך מתרגלים, מדריכים ואנשי חינוך בלתי-פורמאלי, ונרחיב תכניות העשרה בתוך ומחוץ לשעות הלימודים – ונייצר בכיתה הרבה יותר נוכחות מבוגרת ותשומת לב אישית לכל תלמיד. כך, כל ילד יקבל יותר ליווי, יותר תגבור ויותר קשר אנושי.

3. החינוך בישראל יהיה הטוב ביותר בעולם

• סוף לביטולי השיעורים ולכאוס בלוחות הזמנים: מענה למחסור האדיר בכוח האדם בגנים ובבתי הספר. עד שנחזיר את מקצוע ההוראה לימיו היפים, אי-אפשר להשאיר את ההורים והתלמידים בלי פתרון מייד שישמחם באופן דרמטי ומהיר את כמות הימים האבודים כתוצאה מביטולי שיעורים:

ניישם הסדרי תמרוץ ותגמול מיוחדים ("חוזים אישיים") שכבר אושרו בהסכמי השכר עם הסתדרות וארגון המורים – אך טרם מומשו בפועל. נעודד בוגרי מכינות ומורות חיילות לעבור הכשרה ייעודית ומקצועית – ולהשתלב בעבודת החינוך. נתגבר מסלולי הכשרה למי שמעוניינים להשתלב בהוראה כקריירה שנייה או שלא כמקצוע עיקרי, ונחזיר מורות ומורים שפרשו מהמקצוע או יצאו לגמלאות. במסגרת הסכמי השכר הקרובים, ניצור מבנה משרה חדש של מסלול לעתודה ניהולית שהמצטרפים אליו יתחייבו לשעות רבות יותר בבית הספר כל יום – מה שיאפשר הרבה יותר גמישות במילוי תפקידים ומילוי מקום. נבחן שינויי מבנים פדגוגיים – כמו הקדשת ימי שישי לחינוך בלתי-פורמאלי, ותרגול חומר לימודי שנלמד בשיעור – באמצעות ליווי בקבוצות קטנות יותר.

במקביל, באמצעות סמכויות ותקציבים, נעודד נקודתית רשויות מקומיות עם משבר כוח אדם חריף במיוחד – כדי לאפשר להן למצוא וליישם פתרונות מקומיים למחסור במורות, גננות וסייעות.

ב. מריכוזיות גבוהה של משרד החינוך – לשטח עם מרחב לעצמאות ויצירתיות

ישראל היא אחת המדינות עם הריכוזיות הגבוהה ביותר בכל הקשור למערכת החינוך. חלק מהפתרונות לבעיות הרבות בתחום החינוך – כרוכים ביצירת מנגנון הגנה על השטח מפני ריבוי הרפורמות של הדרג הפוליטי, בכדי לייצר יציבות פדגוגית והמשכיות. בנוסף, צריך להפוך את משרד החינוך למטה רגולציה שמצד אחד משחרר סמכויות לרשויות ומוסדות שהוכיחו יכולת להצליח בכוחות עצמם, ומנגד – מקדיש יותר תשומת לב לרשויות ומוסדות בהם דרושים ליווי ופיקוח הדוקים יותר.

• הפרדה בין הפוליטיקאים – והשטח החינוכי: יש עתיד' תתקש לקבל את הכוח הפוליטי על החינוך, כדי שאחת ולתמיד – אפשר יהיה לשחרר את החינוך מהכוח הפוליטי, ולהפקיד אותו בידיים מקצועיות ראויות. נקים מועצה לאומית לחינוך, מוכרת בחוק. המועצה תורכב מנציגות של הזרמים: הממלכתי, הממלכתי-דתי, הממלכתי-חרדי והממלכתי-ערבי. יהיו בה אנשי שטח, ואנשי אקדמיה, אנשי רוח ואנשי ניהול, פריפריה ומרכז, הורים ומורים. חבריה ימונו לתקופות קבועות, שיאפשרו יציבות פדגוגית גם במציאות של חילופי שלטון ושרים במשרד החינוך.

• קיבוע אסטרטגיה ארוכת טווח בחינוך: המועצה הלאומית לחינוך תקבע מהם לימודי הליבה המשותפים שיהיו חובה בכל הזרמים, ויהוו כ-50% משעות הלימוד בכל מוסד, בכל מגזר. היא תעסוק בעיצוב התפיסות החינוכיות ודמות הבוגר הערכי, בכתיבת תכנית לאומית להתמודדות עם בעיית האלימות והחרמות בכיתות, בחינוך לדמוקרטיה, בהכרה ושימוש של טכנולוגיה ככלי חינוכי, ובחיבור והכוונה של החינוך אל עולם התעסוקה. היא תשרטט פדגוגיה, תמפה את המשאבים הנדרשים, ותגן על המוסדות, על צוותי ההוראה ועל התלמידים מפני מציאות מתמשכת של ריבוי ברפורמות-סרק.

3. החינוך בישראל יהיה הטוב ביותר בעולם

- **אימוץ של מודל 50/30/20** – המטרה היא שהממלכה תקבע מה ללמד, והשטח יקבע איך ללמד. אבל לצד לימודי הליבה המחייבים והמשותפים לכל המגזרים, שיהוו כאמור כמחצית מבין כלל התכנים שיילמדו, לכל זרם תהיה הגמישות לתת דגשים והכוונה משלו בחינוך לגבי כ-30% מהתוכן הנלמד, ויתרת ה-20% – יהיו באחריות הרשות המקומית ו/או המוסד החינוכי, כדי לאפשר מקום גם להיבטים מקומיים וקהילתיים.
- **העברה מאוזנת של כוח אל השטח – לפי שיטת הרמזור:** מתוך הבנה שהרשויות המקומיות ומוסדות החינוך הם אלו שמכירים הכי טוב את צרכי התלמידים, נאפשר להם – בהתאם לעמידה ביעדים ובדרישות – עצמאות הולכת וגוברת. יותר הישגים = יותר עצמאות פדגוגית, ויותר עצמאות בהיבטי ההעסקה. בד בבד, לא סתם נגלגל את האחריות כלפי מטה באופן עיוור. משרד החינוך יהדק את הליווי ויגביר את הפיקוח למוסדות ורשויות בקשיים, כדי למנוע פוליטיזציה מקומית ולוודא שהביזור משפר את המצב – ולא מעמיק את הפערים בחברה. מידת הביזוריות והאיזונים הנדרשים – ייקבעו בשיח משותף עם הסתדרות וארגון המורים.
- **נתקן את העיוות ההיסטורי במפתח התקצוב:** נעביר את כל המוסדות במערכת לתקצוב שקלי שיאפשר שימוש גמיש בכסף, ונדאג לתקצוב פר-תלמיד – ולא פר-כיתה. המטרה היא לייצר גמישות פדגוגית ותעסוקתית למנהלים ולמנהלות – כבר מכיתה א'. ישנם מוסדות חינוך שמספר התלמידים הנמוך שלהם נובע מריחוק גיאוגרפי – ומוסדות אלו יזכו להגנה ותגבור תקציבי – בכדי שיוכלו להמשיך ולהחזיק את המסגרות באופן איתן.
- **בחינת האפשרות לביטול חטיבות הביניים:** הלימודים יתקיימו במתכונת של א'-ח' בבתי ספר יסודיים, וכיתות ט'-י"ב בתיכונים, כדי להביא סוף לתופעת חדרי המורים המפוצלים, ולשנים האבודות בחינוך השש-שנתי.

4. הגיל הרך: המדינה תפסיק להתעלם מזה שתינוקות לא נולדים בגיל 3 בשביל צמצום פערים ומוביליות-חברתית אמיתית, חייבים להשקיע הרבה יותר בחינוך לגיל הרך. ממוצע ההוצאה הלאומית בילד בגיל הרך במדינות ה-OECD גבוה פי 4 מאשר בישראל. המצב הזה חייב להשתנות באופן דרמטי.

- **בלימת הקריסה: שיפור תנאי ההעסקה במעונות - כדי למשוך כוח אדם איכותי, ולדאוג לכך שיישאר לאורך זמן. נעלה את שכר המטפלות, ונפעל לאיוש התקנים החסרים במעונות.**
- **הרחבת מסגרות החינוך הציבורי האיכותי שנמצאות בפיקוח (וגם בסבסוד - בהתאם למיצוי כושר השתכרות). הורים לא מקימים משפחה כדי לשים את ילדיהם במחסני-תינוקות שיסכנו את חייהם או יעכבו את ההתפתחות שלהם. הפתרון הנכון הוא שהמדינה תקים מוסדות לפעוטות מגיל 0, שיהיה בהם מענה ראוי גם להיבטי פיקוח, גם להכשרה איכותית של הצוותים, וגם לסוגיית המחיר שמשלמים ההורים שעומדים בקריטריון של מיצוי כושר השתכרות (שני בני הזוג עובדים). נגבש תכנית אסטרטגית להקמת מסגרות של חינוך ציבורי איכותי לכלל הילדים בישראל - תוך 8 שנים. בהבשלה מלאה - מוערך ב-12 מיליארד ש"ח שנתי, תוספת בבסיס התקציב.**
- **הגדלה מיידית של תקציבי הפיקוח על מעונות והדרכה למטפלות: הממשלה הנוכחית קיצצה 75% מתקציבי ההדרכה והפיקוח במעונות היום. אנחנו נבטל את הקיצוץ, נגדיל את התקציבים, ובעזרת רשתות החינוך ותקצוב פר-ילד לרשויות המקומיות - נייצר הזדמנויות הדרכה של 10 שעות חודשיות לכל המטפלות בכלל המסגרות.**
- **ואוצ'ר למימוש במעונות המפוקחים - הטבה למשפחות של פצועי צה"ל, חיילי מילואים וסדיר, ומשפחות שכולות. ילדים ממשפחות אלו - יזכו לואוצ'ר אותו אפשר יהיה לממש במסגרות מפוקחות בהן המטפלות עברו הכשרה מקצועית. במידה ויבקשו לממש אותו במעונות היום המפוקחים והמסובסדים כדוגמת ויצ"ו ונעמ"ת - יקבלו קדימות על פני אחרים.**

5. יש תוצאות בחינוך – שאפשר וצריך יהיה לראות כבר מחר בשביל לעשות שינויי עומק – נדרש זמן, לכן 'יש עתיד' לא באה לחינוך רק לקדנציה אחת, אלא בתור משימת חיים מתמשכת. אבל לצד שינויים ארוכי טווח, לא נפקיר את הכאן-ועכשיו.

- **קרן חירום לכל בית ספר – למענה רגשי ולימודי מיידי.** לכל בית ספר ממלכתי יינתן תקציב חירום ייעודי למימוש דרך מערכת הגפ"ן, לטובת סיוע מיידי לתלמידים עם מצוקה רגשית או לימודית על רקע שנות המלחמה והקורונה.
- **חינוך מיוחד: התאמת המסגרת והמענה למצב התפקודי.** בשנת 2025 תקציב החינוך המיוחד עלה ב-4 מיליארד ש"ח, וברור לחלוטין שנדרש בתחום הזה שינוי לטובת הילדים ולטובת המערכת. צריך להוציא את מסקנות דו"ח ועדת שפירא מההקפאה – ולקבוע תיעדוף ולוחות זמנים למימושן. השילוב לא יכול להישאר משימה רק של אגף החינוך המיוחד.
- **תחום ה-AI: פוטנציאל לצל"ש, סכנה לטר"ש.** ישראל צריכה להוביל בעולם בהטמעה מותאמת של הבינה המלאכותית במערכת החינוך, ואנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לדשדש בתחום הזה שבו כל שנה שעוברת – עלולה להגדיל אקספוננציאלית את הפער שצריך להדביק. הכיוון חייב להיות חתירה אל מציאות שבה נסתמך יותר ויותר על בינה מלאכותית כדי לטייב הוראה פרטנית והתקדמות בתחומי המדעים, ובמקביל – נאפשר למורה לבזבז פחות זמן על בירוקרטיה, ולהקדיש יותר ויותר זמן לחינוך ערכי, להיבטים חברתיים ולקשר אישי. במקום להתמקד בחינוך מכוון תשובות, התלמידים ירכשו מיומנויות של שאילת שאלות ופיתוח חשיבה ביקורתית.
- **החברה הערבית: צמצום פערים, בדגש על לימודי עברית** – כדי לאפשר לבוגרי החינוך הערבי אופק רחב יותר להשתלבות באקדמיה ובתעסוקה, והפחתת האלימות במגזר. נעשה הכל כדי להקדיש ולנתב את התקציבים הראויים – למקומות הכואבים.
- **צמצום פערי פריפריה-מרכז: הקמת מרכזי מחוננים ומצוינות.** הכשרון הוא אקראי, אבל ההזדמנות – היא עניין של מדיניות. מחוננות קיימת בכל עשירון, ובלי חשיפה, בלי מנטורים והעשרה, הכישרון לא מזוהה – ולא מתממש. נרחיב ונקים מרכזי מצוינות ומרכזי מחוננים בפריפריה, כדי לצמצם פערים וכדי לאפשר לכל ילד את אותה קפיצת מדרגה – ללא קשר למקום בו נולד.
- **כספת לכל כיתה:** איסור שימוש במכשירי סלולאר בזמן לימודים. תלמידי כיתות א-יא שברשותם מכשיר סלולארי אותו הם מביאים לביה"ס – יידרשו להפקיד אותו לאורך כל שעות היום בכספת ייעודית. נחזיר את השפיות לשיעורים, ובמקום לגלול כל היום בטיקטוק – נחזק את הכישורים החברתיים והאינטראקציות הבינאישיות שלהם בהפסקות.
- **נפתח את תנועות הנוער לכל ישראלי** – כסף לא יהיה חסם להצטרפות: נחזיר את כל החינוך הבלתי-פורמאלי אל אחריות משרד החינוך, נחזק את הקשר בין תנועות הנוער ובתי הספר, ונכפיל את התקציב השנתי לתנועות הנוער – כדי שכל מי שיבחר ללכת לתנועה יוכל לעשות זאת.

5. יש תוצאות בחינוך – שאפשר וצריך יהיה לראות כבר מחר

- **מכינות קדם-צבאיות:** בוגרי מערכת החינוך יחזרו אליה כדי להיות חלק מהשיקום. נעגן את תחום המכינות הקדם-צבאיות כחלק מאחריות משרד החינוך, נעודד פתיחת מסגרות חדשות לציבור החילוני, המסורתי, החרדי והערבי, ונכווין בוגרי מכינות אל תחום ההוראה.
- **ההשכלה הגבוהה: סוף לרדיפה הפוליטית.** ניתן גב למערכת האקדמית, נפסיק את הרדיפה הממשלתית נגד המוסדות ונגד החוקרים, ונקרא בחזרה לכל המוחות שעזבו לחו"ל מאז ההכרזה על ההפיכה המשטרית.
- **בינוי ומיגון מואץ לכיתות ובתי ספר:** נגבש תכנית חומש להקמת כיתות חדשות ולמיגון מוסדות חינוך קיימים כנגד רעידות אדמה וירי טילים. את סגירת הפערים הקיימים במיגון – נבצע על פי תעדוף שיקבע פיקוד העורף.
- **חיבור ממוסד אל עולם הפילנתרופיה.** האחריות על תחום החינוך היא של הממשלה, אבל יש לנו שותפים נהדרים מהחברה האזרחית שישמחו לקחת חלק ולסייע תקציבית למימון פיילוטים – אם הם יידעו שהמטרה היא לשקם את המערכת, להזניק את ילדי ישראל, ולהפוך את החינוך שלנו – לטוב למתקדם ולערכי ביותר בעולם.